

Kráska z doby bronzové má zpět svoji podobu

V Brně 24. 5. 2022

Antropoložka Eva Vaníčková a sochař Ondřej Bílek z Laboratoře antropologické rekonstrukce Moravského zemského muzea ve spolupráci s archeologem Michalem Ernée z Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Praze prezentují novou rekonstrukci podoby ženy z pohřebiště v Mikulovicích u Pardubic z počátků doby bronzové, tedy z období přibližně 2200–1700 před Kristem.

V letech 2007–2009 prozkoumali archeologové z Archeologického ústavu AV ČR, Praha a Východočeského muzea v Pardubicích na lokalitě Mikulovice u Pardubic několik skupin kostrových hrobů z počátků doby bronzové, tedy z období cca 2200–1700 před Kristem. Záhy se ukázalo, že zdejší pohřebiště je pravým „zlatým dolem,“ a to nejen bohatstvím pohřebních výbav místních nebožtíků, ale zejména nepřeborným množstvím zcela unikátních informací o tomto období. „Staletí kolem roku 2000 před Kristem jsou v celoevropském kontextu spojována s počátky bronzové metalurgie a rozvojem dálkového obchodu a nadregionálních kontaktů všeho druhu. V této klíčové době patřilo území dnešních Čech, spojované s tzv. únětickou archeologickou kulturou, spolu s oblastmi jižní Anglie a jihovýchodního Španělska k nejvyspělejším oblastem evropského kontinentu a jeho tehdejší obyvatelé udávali po několik staletí tón společenskému, hospodářskému a politickému vývoji celé širší střední Evropy“, zasazuje prezentované téma do souvislostí Jiří Mitáček, generální ředitel Moravského zemského muzea.

Jednou z významných odlišností území dnešních Čech od všech sousedních oblastí je masový výskyt jantaru v hrobech zdejších obyvatel. Jantar je na našem území jednoznačně cizího původu, pochází z Baltu a je proto významným dokladem nadregionálních kontaktů příslušníků zdejších „starobronzových“ populací. Z celkového obrazu svým bohatstvím vyčnívá právě pohřebiště v Mikulovicích. S téměř 900 jantarovými předměty identifikovanými ve 27 zdejších hrobech jsou Mikulovice na jantar nejbohatší lokalitou v celém únětickém světě a jednou z nejbohatších v soudobé Evropě vůbec. Jantarové náhrdelníky, které patří k typickým ženským šperkům, se tu našly ve více než 40 % všech ženských hrobů, což je extrémní množství.

Lidské kosterní pozůstatky jsou, zejména díky dynamicky se rozvíjející archeogenetice i ostatním přírodovědným analýzám kosterních pozůstatků jako je izotopie, histologie, epigenetika, paleopatologie, 14C a další, velmi perspektivním zdrojem informací.

Žena vybraná pro ztvárnění podoby zemřela ve věku kolem 35 let a pocházela bezesporu z vyšší společenské elity starší doby bronzové. Jedná se o nejbohatší ženský hrob únětické kultury a jeden z nejbohatších v soudobé Evropě. Pohřbená měla celkem pět bronzových náramků, tři bronzové

jehlice, dvě zlaté záušnice a především nádherný třířadý jantarový náhrdelník složený z více než 400 korálků a nejméně pěti tzv. rozřadovačů.

„Jde o naprosto unikátní šperk, který mezi nálezy z této doby nemá obdoby,“ říká Michal Ernée z pražského Archeologického ústavu AV ČR. „Radiokarbonové datování provedené v laboratoři v Mannheimu klade hrob do rozmezí let 1880 až 1750 před Kristem,“ dodává archeolog.

Přesná antropologická rekonstrukce byla možná díky dobře a téměř kompletně dochované lebce pohřbené ženy a také díky provedené analýze aDNA.

„Právě tyto analýzy posouvají celou rekonstrukci na kvalitativně vyšší úroveň a umožňují nám získat mnohem reálnější představu o jejím vzhledu. A tak se nyní díváme do tváře drobné, hnědovlasé, hnědooké ženě se světlou kůží. Z rysů tváře, jako je výrazná brada či postavení očí můžeme usuzovat i na povahové vlastnosti a ve spojitosti s bohatstvím, které ji obklopovalo, se možná jednalo o váženou a ráznou ženu, dnes bychom snad řekli - emancipovanou“, usmívá se Vaníčková. „Skutečnou povahu však žádná analýza rozpoznat neumí, je to tajemství, které si tato žena navždy ponechá,“ dodává Vaníčková.

Antropologická rekonstrukce podoby ženy z hrobu č. 2 byla provedena v rámci projektu Akademické prémie. Nositelem prémie a vedoucím celého projektu je Michal Ernée z Archeologického ústavu AV ČR, Praha.

Autory replik šperků jsou restaurátorka Ludmila Barčáková (jantarový náhrdelník a zlaté záušnice) z Archeologického ústavu AV ČR, Praha, a kovolitec Radek Lukůvka (bronzové náramky a jehlice). Autorkou oděvních doplňků je archeoložka specializující se na textil Kristýna Urbanová.

Tiskový a PR servis MZM:

Barbora Onderková, bonderkova@mzm.cz, tel. +420 602 812 682

Odborné informace:

*Mgr. Eva Vaníčková, Laboratoř antropologické rekonstrukce MZM,
evanickova@mzm.cz, tel. + 420 777 940 495*

Přesná antropologická rekonstrukce podoby ženy z hrobu č. 2, který byl objeven v Mikulovicích u Pardubic
FOTO: archiv MZM

kostra ženy z hrobu č. 2
FOTO: Jarmila Švédová

lebka ženy z hrobu č. 2
FOTO: archiv MZM

Foto ke stažení v tiskové kvalitě:

<https://app3.ssc.avcr.cz/uloziste/download.php?id=272&token=cRNLPeC5qiSG3mVYvYvPGKPkzAiJwtnW>